

Leden Vaste Commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
t.a.v. mevrouw drs. E. de Kler
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Datum	03-09-2013	Betreft	commentaar AOb
Briefnr.	589893 LV/HP	Onderwerp	financiën primair onderwijs
		Inlichtingen	030 2989 235

Geachte leden van de Vaste Commissie,

Op woensdag 4 september overlegt u over de financiën in het primair onderwijs met op de agenda het rapport van de Algemene Rekenkamer 'Kunnen basisscholen passend onderwijs aan?'. De auteurs laten het antwoord op de vraag of de bekostiging van het basisonderwijs toereikend is met het oog op een succesvolle invoering van passend onderwijs, over aan kabinet en parlement. De AOb beantwoordt deze vraag op basis van door de Rekenkamer genoemde aandachtspunten met een duidelijke 'nee' vanwege de negatieve financiële aandachtspunten zoals in het rapport zijn opgenomen.

Draagvlak personeel

De Rekenkamer constateert tevens dat het voor een goede invoering van passend onderwijs noodzakelijk is te werken aan vergroting van draagvlak onder het personeel. Niet voor niets haalt de Rekenkamer de conclusies uit het rapport van de commissie-Dijsselbloem aan. De AOb heeft bij de eerste twee voortgangsrapportages voortdurend gepleit voor het creëren van draagvlak, maar helaas bleek ook bij de laatste voortgangsrapportage dat de betrokkenheid van het personeel ver achterblijft. Het mag duidelijk zijn dat het draagvlak alleen toeneemt als personeel wordt betrokken bij keuzes die besturen en samenwerkingsverbanden maken.

Negatieve financiële aandachtspunten

- De belangrijkste conclusie van het rapport van de Algemene Rekenkamer is dat de financiële positie van het basisonderwijs kwetsbaarder is geworden en de komende jaren naar verwachting niet sterker wordt. Er is sprake van een wankel evenwicht. Dit is een risico voor de succesvolle invoering van passend onderwijs.
- In afgelopen periode (2008-2012) zijn de structurele tegenvallers groter dan de structurele meevallers. Bovendien zijn de uitgaven al enkele jaren groter dan de ontvangsten en nemen de financiële buffers af. Als deze trend zich voortzet, ontstaat er over enkele jaren een zorgwekkende situatie.
- Er zijn regio's die er ten gevolge van de nieuwe bekostiging passend onderwijs op voor- of achteruitgaan (de zogenaamde verevening). Door de overgangsregeling (tot 2020) hebben de scholen volgens OCW voldoende tijd om zich geleidelijk aan te passen. Het is echter de vraag of dit geldt voor alle samenwerkingsverbanden, want ongeveer de helft krijgt te maken met teruglopende inkomsten. De grootste terugloop vindt plaats bij 12% van alle samenwerkingsverbanden. Dit leidt tot een risicovolle situatie.
- De groei van het aantal leerlingen in het (v)so en leerlingen met een rugzak kan in samenwerkingsverbanden leiden tot een financieel moeilijke situatie in de

beginfase van passend onderwijs. De AOb constateert op basis van meldingen vanuit het veld dat deze groei zich inderdaad voordoet.

- De bekostiging wordt niet geëvalueerd zoals bedoeld is in de Wet op het primair onderwijs (WPO).
- De uitgaven voor materiële instandhouding zijn hoger dan de bekostiging. De evaluatie in 2006 wees al uit dat er een tekort was, maar dat heeft niet geleid tot de noodzakelijke extra materiële bekostiging. Overigens is de vijfjaarlijkse evaluatie van de materiële vergoeding voor een 'in normale omstandigheden verkerende school', in 2011 niet uitgevoerd. Bij de evaluatie in 2011 werden uitgaven wel vergeleken met bekostiging en werd een tekort van 4% geconstateerd.
- Financiële gevolgen van kabinetsbesluiten worden te laat bekend voor schoolbesturen. Dit geldt met name voor geïndexeerde bedragen voor de personele bekostiging.
- Schoolbesturen reageren te laat op dalende leerlingaantallen. De uitgaven dalen wel, maar minder sterk dan de inkomsten. Soms is dit bewust beleid, maar vaak is ook sprake van onvoldoende financiële deskundigheid.
- De financiële deskundigheid van de sector neemt weliswaar toe, maar er zijn nog veel verbeterpunten.

Vanuit de bovenstaande analyse concludeert de AOb dat om meerdere redenen invoering van passend onderwijs risicovol is. Dat betekent voor de AOb dat sterke sturing vanuit het ministerie van OCW noodzakelijk is: monitor nadrukkelijk waar het goed gaat, grijp in waar het niet goed gaat.

Mocht u nog vragen of opmerkingen hebben, dan kunt u altijd contact met ons opnemen.

Met vriendelijke groet,

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Liesbeth Verheggen', with a long horizontal line extending from the end of the signature.

Liesbeth Verheggen
bestuurslid primair onderwijs